

Використана література:

1. https://m.pidruchniki.com/81895/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/analitichne_zabezpechennya_derzhavnogo_finansovogo_auditu
2. Аудит : [підруч.] / Шевчук В. О., Пожарицька І. М., Сурніна К. С. –Сімферополь : ВД “АРИАЛ”, 2011. – 218 с. (13,625 друк. арк., особисто автору належить 9,0 друк. арк.: Тема 3. Основні принципи, предмет та метод аудиту; Тема 6 . Система внутрішнього контролю на підприємстві;Тема 12. Аудит обліку, звітності та фінансового стану господарюючих суб’єктів; Тема 14. Узагальнення результатів аудиту).

Томчук Ю., аспірантка
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИПЛАТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ

Вступ. В умовах ринкових перетворень в Україні посилюється роль фінансової системи в економічному розвитку не тільки держави, але загалом її Збройних Сил. Особливо гостро постає питання щодо виплат військовослужбовцям відповідно до НПСБОДС та МСБОДС. Фінансове забезпечення військовослужбовців стає одним з найважливіших показників їх боєздатності, посилення якості забезпечення матеріально–технічного стану, а також розвитку соціально – економічної сфери армії.

Основна частина. Сучасні українські економісти М.В. Кужельний, В.Г. Лінник в межах обліку процесу виробництва виділяють поняття “витрати” [4, с.205]. Такої ж думки дотримуються й інші українські науковці: М.Т. Білуха [1, с.95], С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко [3, с.213, 216], М.С. Пушкар [9, с.125]. Професор Ф.Ф. Бутинець відзначає, що “найбільш загальним поняттям в українській економічній літературі, що відноситься як до “затрат”, так і до “витрат”, сприймаються витрати” [2, с.299]. Стратегією модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі щодо витрат на оплату праці та усіх пов’язаних із ними виплат, відображено у розробленні та запровадженні єдиних національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, наслідком якої є гармонічне поєднання вітчизняної системи бухгалтерського обліку та звітності до міжнародних стандартів. НПСБОДС 132 встановлює методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності [7]. МСБОДС 25 визначає порядок бухгалтерського обліку та розкриття інформації суб’єктами господарювання державного сектора про виплати працівникам [5]. Відповідно до НПСБОДС 132 «виплати працівникам» - це виплати що поділяються на такі, як:

виплати за невідпрацьований час - виплати за невідпрацьований час, право на які має працівник;

виплати при звільненні - виплати працівнику, які підлягають сплаті відповідно до законодавства при досягненні ним пенсійного віку або до досягнення ним пенсійного віку;

поточні виплати працівнику - виплати працівнику (окрім виплат при звільненні), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу.

У свою чергу, відповідно до МСБОДС 25 «виплати працівникам» - це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівниками. В цьому Стандарті описуються чотири категорії виплат працівникам: короткострокові виплати працівникам, такі як заробітна плата робітникам та службовцям, внески на соціальне забезпечення, оплачені щорічні відпустки та тимчасова непрацездатність, участь у прибутку та премії (якщо вони підлягають сплаті протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду), а також негрошові пільги (такі як медичне обслуговування, надання житла, автомобілів, а також надання безкоштовних чи субсидованих товарів або послуг) для теперішніх працівників; виплати по закінченні трудової діяльності, такі як пенсії, інші види пенсійного забезпечення, страхування життя та медичне обслуговування по закінченні трудової діяльності; інші довгострокові виплати працівникам, включаючи додаткову відпустку за вислугу років або оплачувану академічну відпустку, виплати з нагоди ювілеїв чи інші виплати за вислугу років, виплати за тривалою непрацездатністю, а також отримання частки прибутку, премії та відстрочену компенсацію, якщо вони не підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду; виплати при звільненні.

На відміну від МСБОДС 25, НПСБОДС 132 не передбає облік пенсійних виплат. Через це у структурі НПСБОДС 132 відсутня категорія виплат «виплати після закінчення трудової діяльності», яка в Україні регулюється нормативно-правовими документами щодо пенсійного забезпечення. Необхідно зазначити, що недоліком НПСБОДС 132 є відсутність визначення основного поняття «виплати працівникам», яке має бути зважаючи на вимоги МСБОДС 25. Враховуючи вищесказане можемо запропонувати власне визначення терміна «виплати працівникам» - виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками за виконані роботи згідно із законодавством, та її розкриття у фінансовій звітності.

Це свідчить про те, що виплати працівникам не виокремлено як цілісну категорію та самостійний об'єкт бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору.

Отже, порівнявши стандарти МСБОДС 25 і НПСБОДС 132, можемо побачити розбіжності в самій структурі виплат працівникам (їх класифікації) та відповідність до визначення і сутності мети цих стандартів.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати працівникам згідно з НПСБОДС 132 не є однозначними. Але зважаючи на інші норми чинного законодавства, можна стверджувати, що облік грошового забезпечення та розрахунків за ним є одним із найважливіших напрямів облікового процесу військової частини. Провівши детальний аналіз існуючої

методики нарахувань та виплат військовослужбовцям, аналіз нормативно-правових актів, що регулюють методику нарахувань та виплат військовослужбовцям, можна виділити такі головні завдання обліку грошового забезпечення військовослужбовців: правильне і своєчасне зарахування на грошове забезпечення військовослужбовців, які прибули для проходження служби; своєчасне внесення до обліку змін та доповнень у разі зміни службового становища військовослужбовців; правильне документальне оформлення нарахувань і виплат належних сум у разі виконання службових обов'язків, тимчасового вибуття з військової частини та звільнення; своєчасне і достовірне ведення реєстрів бухгалтерського обліку з відображенням нарахованих, виплачених та перерахованих за належністю відповідних сум; здійснення контролю за дотриманням штатної дисципліни та раціональним використанням службового часу; організацію дійового контролю за використанням фонду грошового забезпечення [6].

Нарахування військовослужбовцям належних до виплати сум здійснюється на підставі відповідних документів, які підписуються командиром військової частини, начальником фінансово-економічного органу, а в разі необхідності — іншими посадовими особами військової частини [8].

Висновки та пропозиції. Бухгалтерський облік оплати праці в державному секторі є недосконалим і перебуває у процесі постійного реформування, що зумовлює актуальність досліджуваних питань, пов'язаних із новаціями в ньому, особливо у структурі НПСБОДС. Суттєвим недоліком НПСБОДС 132 є відсутність визначення основного поняття “виплати працівникам”, відсутність трактування категорій виплат працівникам та відсутність структури кожного з них. У зв'язку з цим зміст зазначеного стандарту потребує вдосконалення з урахуванням міжнародних вимог та узгодження з чинними нормативно-правовими актами в контексті термінології та класифікації виплат, адже поняття, наведені в даному НПСБОДС не зустрічаються в жодному нормативному документі, який визначає порядок оплати праці в Україні. Внесені пропозиції щодо удосконалення синтетичного обліку розрахунків з оплати праці забезпечать прозорість облікового процесу, підвищать рівень інформативності бухгалтерського обліку і звітності та сприятимуть їх гармонізації з міжнародною практикою.

Використана література:

1. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / М.Т. Білуха – К.: КДТЕУ, 2000. – 692 с
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.
3. Голов С.Ф. Фінансовий та управлінський облік / С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко. – К.: Автоінтерсервіс, 1996. – 544 с.
4. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку для державного сектору 25 «Виплати працівникам» URL: <http://www.iasb.org.uk>

6. Наказ Міністра України від 07.06.2018 р. № 260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-12>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF>

9. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: підруч. для вузів / М.С. Пушкар, Г.П. Журавель, Ю.Я. Литвин, В.Т. Мельник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Вид-во ТАНГ, 1998. – 269 с.

Тютюнник С., к.е.н., доц.

Теркун Т., студентка

Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ОСНОВНІ ТА ДОПОМІЖНІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Одним із напрямів аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання є вивчення його платіжних можливостей щодо своєчасного виконання поточних зобов'язань. У Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства дається таке визначення: платоспроможність (ліквідність) – один з основних якісних показників діяльності підприємства, що визначає спроможність підприємства здійснювати платежі, розраховуватися з боргами у необхідному обсязі та в зазначений строк наявними у нього коштами або такими, які безперервно поповнюються за рахунок його діяльності [1]. Основними ознаками платоспроможності є: наявність у достатньому обсязі грошей на розрахунковому рахунку; відсутність простроченої кредиторської заборгованості та позик, не погашених вчасно; безперебійність платежів у визначені строки.

У залежності від того, якими видами платіжних засобів (оборотних активів) підприємство має можливість здійснити оплату своїх поточних зобов'язань, визначаються три рівні платоспроможності [2, с. 146-147]:

- 1) грошова – характеризується коефіцієнтом абсолютної ліквідності;
- 2) розрахункова – характеризується коефіцієнтом швидкої ліквідності;
- 3) майнова (потенційна) – характеризується коефіцієнтом загальної ліквідності.

У табл. 1 наведена методика розрахунку відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства за інформацією форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм платоспроможності підприємства. Він показує, яка частина поточних зобов'язань і